

Migrantsamarbejde og Religionsmøde

Et inspirationskatalog

Stiftsudvalget for Migrantsamarbejde og Religionsmøde, Haderslev Stift

Hvorfor skal vi i sognene involvere os i migrantarbejdet og religionsmødet?

Det skal vi for de nye naboers skyld, for vores egen skyld, for kirkens og for samfundets skyld:

Når man er ny i det danske samfund og i lokalsamfundet, føler man sig fremmed. Folkekirken er det mest lokalt nærværende netværk med medlemmer, menighedsråd, præster, medarbejdere i alle sogne og bærer desuden på det kristne kald til gæstfrihed og omsorg for den fremmede. Det vil være en rigtig god indgang i det danske samfund at møde venlighed og åbenhed fra landets største kirkesamfund. Som det fremgår af hæftet her, er en stor del af de nytilkomne kristne fra forskellige trossamfund. Mange kan have brug for et lokalt hjemsted for at udøve deres gudstjenesteliv i et nyt land.

For vores egen skyld er mødet med mennesker fra andre kulturer og religioner en berigelse. Det gælder ikke kun - men også! - hvad angår mad- og musiktraditioner, men også i samtalen om vores forskellige vilkår og overbevisninger. Man lærer meget om sin egen tradition ved at møde andres. Et lokalt sogneliv kan oplives af mødet med både andre kristne trossamfund og andre religioner, og helt grundlæggende af det medmenneskelige møde.

For kirkens skyld er det afgørende, at en kirke, som bærer navnet folkekirke, også forholder sig til de mere end 15% af den danske befolkning, som har anden baggrund end dansk. I Haderslev stift svinger det fra 9,7% i Hedensted provsti til 16,50% i Aabenraa provsti. Måske bliver nogle af de nytilkomne eller deres børn og efterkommere med tiden medlemmer af folkekirken, måske beholder de deres egen trosoverbevisning. Uanset hvad, er det kirkens opgave at møde mennesker med omsorg og interesse og en åben dør.

For samfundets skyld er det afgørende, at folkekirken bidrager med at skabe forståelse og venskaber mellem mennesker af forskellig herkomst og religion. Et hurtigt blik på historien og verden viser, at religion og forskellige overbevisninger sjældent er årsag til konflikter, men meget ofte bliver brugt til at optrappe konflikter - ligesom i øvrigt nationalitet, etnicitet og andet, der hører til menneskers identitet. Som det største kirkesamfund i landet har vi i sognene en opgave i at opbygge godt naboskab og anerkendelse af menneskelig værdighed uanset religion. Fred er ikke bare fravær af krig, men indbyrdes samhørighed og accept - for ikke at sige kærlighed. Og det er kirkens opgave at forkynde Guds kærlighed og opbygge fællesskabet i samfundet mellem mennesker i al deres mangfoldighed.

Stor tak til Stiftsudvalget for Migrant- og Religionsmøde for dette praktiske og hjælpsomme inspirationshæfte, der kan give konkret hjælp til, hvordan vi lokalt i sognene kan blive beriget og berige andre i mødet med hinanden.

- *Marianne Christiansen, Biskop af Haderslev Stift*

Introduktion, Migrantsamarbejde og Religionsmøde

Den danske kirke var den første i verden, der kalder sig en folkekirke. Men hvordan kan man bedst være kirke i en befolkning, der hele tiden ændrer sig kulturelt, sprogligt og religiøst?

I 2023 har over 900.000 borgere iblandt os en anden etnisk baggrund end dansk. Syv procent af disse er medlem af folkekirken. Med udgangspunkt i disse nye tal bliver det i Danmark i højere grad end før en folkekirkelig almindelighed at skulle møde borgere af anden etnisk baggrund lokalt ude i sognene, provstierne og stifterne. Det at være folkekirke i en multikulturel virkelighed er både en gave og opgave, som vi alle kommer til at mærke: præst, kirketjener, kirke- og kulturmedarbejder, organist, kordegn, menighedsråd, frivillige og kirkegårdpersonalet. Det er en gave fordi vi kan berige hinanden på tværs af religion, kultur og tradition, og en opgave fordi vi kan og skal være der for de mennesker, der kommer til Danmark og bliver en del af vores samfund og hverdag.

Er I klar på at møde nye behov i forhold til sprog og forståelse? Eller løfte en samtale om anderledes begravelseskikke?

"Vi skal gå fra, at religions- og kulturmødet er noget særligt til at gøre det almindeligt. Vi skal tænke os selv som kirke for hele folket, nu da vi ikke længere en religiøs homogen størrelse" – Michael Markussen, Migrantpræst Kolding Provsti.

I Haderslev Stift har man siden oktober 2016 haft fokusområdet "Migrantsamarbejde og Religionsmøde". Det er et initiativ under Stiftsrådet, og et fokusområde for Haderslev Stifts biskop Marianne Christiansen, som blev startet på baggrund af flygtningekrisen i 2015/16. Vores arbejde har til formål at sætte migrant- og religionsmødefeltet på dagsordenen ved folkekirken og i samfundet. Integrationsopgaven er en større samfundsopgave, hvor også folkekirken har et ansvar at løfte.

Til at være med til at løfte denne opgave har biskoppen udnævnt syv migrantpræster – én i hvert af de syv provstier i stiftet. Migrantpræsterne understøttes af lokale Internationale Provstiudvalg og Stiftsudvalget for Migrantsamarbejde og Religionsmøde. Alle er velkommen til at række ud til migrantpræster og udvalgene, hvis man har brug for viden, vejledning eller inspiration til at sætte dette på jeres dagsorden lokalt.

Med dette katalog ønsker vi at inspirere jer til at sætte "Migrant- og religionsmødet" på dagsordenen lokalt hos jer i sognet.

I finder her informationer om:

- Hvor kan I finde viden, vejledning og understøttelse
- Inspiration og gode råd til aktiviteter, projekter og gudstjenester

Venlig hilsen

- *Stiftsudvalget for Migrantsamarbejde og Religionsmøde*

Faktaboks:

Nationalt:

- I 2023 har 15,4 % af den danske befolkning udenlandsk baggrund.
- Ca. 40% af personerne i Danmark med udenlandsk herkomst har en kristen kulturbaggrund.

Haderslev Stift

- Nye tal fra 2022 viser, at 15,6% af borgerne i Haderslev Stift har migrantbaggrund.

Provstierne

Hvor stor procentdel af borgere i de forskellige provstier har migrantbaggrund:

1 Aabenraa	16,50%
2 Sønderborg	15,90%
3 Vejle	14,80%
4 Kolding	14,00%
5 Fredericia	12,80%
6 Haderslev	12,40%
7 Hedensted	9,70%

Simon Peters Kirke i Kolding
Provsti er det sogn i stiftet
med den største andel borgere
med migrantbaggrund: 47,2%

Hvordan mon det ser ud lokalt
hos jer?

*Find ud af det på
Landsforeningen af
Menighedsråds hjemmeside.*

Migrant bruges som et
overordnet begreb, men betegner
ikke en homogen gruppe.

En migrant kan være flygtning,
EU-arbejds migrant, international
studerende, familiesammenført
og lignende, dertil en stor
variation i social status,
uddannelsesniveau, kultur og tro.

Indhold

Folkekirkens Migrantsamarbejde	8
Folkekirke & Religionsmøde	9
Den Internationale Gudstjeneste, Fredericia Provsti	11
Den Internationale Gudstjeneste, Kolding Provsti	12
Taize Gudstjeneste, Fredericia Provsti	13
De ni læsninger på ni sprog, Sønderborg Provsti	14
Internationale Aftner, Fredericia Provsti	15
Middag på Tværs, Haderslev Domprovsti.....	16
Godly Play, Fredericia Provsti	17
Kristendom og kaffe, Vejle Provsti	18
Sprogcafe, Kolding Provsti	19
Internationalt Kor, Kolding Provsti.....	20
Spise- og oplysningsaftner, Vejle Provsti.....	21
Sammentænkning af højtider – Jul og Yalda, Vejle Provsti.....	22
Tro møder Tro, Kolding Provsti.....	23
Frihed i Tro og Tale, Vejle Provsti.....	24
Kend din nabo, Vejle Provsti.....	25
World InterFaith Harmony Week, Kolding Provsti	26
Sommerlejr, Kidz Camp	27
Hvordan sætter vi migrant- og religionsmødet på dagsorden hos os?.....	29
En stemme fra menighedsrådet	30
Mødet med andre begravelsesskikke	31
Udlån af kirken til migrantmenighed, Vejle Provsti	33

Mød de to landsorganisationer

Folkekirkenes Migrantsamarbejde

og

Folkekirke & Religionsmøde

Folkekirkens Migrantsamarbejde

Folkekirkens Migrantsamarbejde er et nationalt ressourcecenter og samarbejdsnetværk for de arbejdsgrøene i folkekirken, som har særligt fokus på at være kirke blandt de mere end 900.000 indvandrere og efterkommere, som bor i Danmark.

Vi er til rådighed for menighedsråd, præster og ansatte i folkekirken samt de kirkelige organisationer. Du kan for eksempel kontakte os, hvis du ønsker at vide mere om materialer på andre sprog, kulturbarrierer, sprogcaféer eller spisefællesskaber. Vi står til rådighed, både hvis du har brug for sparring omkring en konkret sag, eller hvis du har brug for at tale om, hvordan du griber et nyt initiativ eller samarbejde an.

Vores arbejdsområder tager udgangspunkt i de emner, som optager menighederne lokalt. Derfor kan du spørge os om alt, og så vil vi forsøge at hjælpe så godt, vi kan, eller vi kan henvise til andre, som har ekspertise på det specifikke område.

De senere år har følgende emner især fyldt:

- Ukrainske fordrevne.
- Østeuropæiske arbejdsmigranter og den ortodokse kirke.
- Folkekirken for engelsktalende, især internationale studerende og højtuddannede arbejdstagere.
- Relationer og samarbejde med migrantmenigheder.
- Næste generation af nydanske børn og unge med flerkulturelle rødder.
- Inklusion af konvertitter i folkekirkens menigheder.

Fem gode råd i mødet med nydanskere:

1. Fokuser på relationer. Enkeltstående aktiviteter er fint, men mange nydanskere savner et netværk og har svært ved at komme i kontakt med danskere. Relationer skaber følelsen af at høre til.
2. Ræk ud og vær vedholdende. Det kan være svært at have modet eller overskuddet til at række ud, når man er fremmed i et land. Forvent, at du skal tage initiativet det første lange stykke tid.
3. Gør noget sammen. Hvis sproget er en hindring, så gå en tur, find strikketøjet frem, lav mad eller spil fodbold. Det kræver ikke meget sprog, og man kan træne ord undervejs ved at pege og gestikulere.
4. Vær eksplicit og guidende. Nydanskere har ikke samme referenceramme, så traditioner, uskrevne regler og kulturelle referencepunkter skal forklares direkte.
5. Invitér videre ind i dit netværk. Måske kender vedkommende ikke andre danskere end dig. Hjælp ind i dit netværk ved at invitere med til fællesskaber med andre danskere, som du er en del af.

Vi er

- **vidensbank**
- **værksted**
- **vært for netværk**

Folkekirke & Religionsmøde ønsker at styrke de religionsmøder, som finder sted i folkekirken og andre steder, hvor mennesker med forskellige religioner mødes. Vi arbejder med at kvalificere og udvikle religionsmødeområdet sammen med præster og ansatte og frivillige – ikke på at promovere en bestemt slags religionsmøde eller en bestemt måde at gøre religionsmøde på.

Hvad er et religionsmøde?

Hvor mennesker med forskellige religioner mødes og forskellige livssyn og åndelig søgen har betydning.

Vidensbank: Vi udgiver artikler og webinarer på vores hjemmeside www.religionsmoede.dk. Både nogle for dig, der ønsker at fordybe dig teoretisk i emnet og for dig, der arbejder konkret med feltet i din hverdag.

Værksted: Vi producerer materialer, som er langtidsholdbare. *Digitalt samtaleoplæg* om teologi og praksis i forbindelse med kirkelige handlinger i et mangfoldigt samfund. *Monologer i ruiner* - tre korte tekster, som gør dig klogere på religionsmøder i vores samfund. *Samtaleåbner* – et spil til at åbne samtalen om religion i professionelle sammenhænge.

Vært for netværk: Vi faciliterer netværk for præster og instruktører, der arbejder med *Yoga i kirken*. Et netværk for dem, der arbejder med unge og religionsmøde. Og endelig *Kristent-Muslimsk Samtaleforum*, hvor kristne og muslimske ledere og civilsamfundsaktører mødes årligt.

Meld dig til nyhedsbrevet her: <https://religionsmoede.dk/netvaerk/abonner>. Så er du sikker på at blive inviteret til de mange konferencer, inspirationsdage og webinarer, som vi arrangerer året rundt.

Vi ved ikke alt, men vi bliver klogere sammen, når vi modtager spørgsmål og idéer fra jer.

Tre gode råd:

1. Lyt ikke til gode råd

Men lyt til alle de religionsmøder, som findes, måske hvor du mindst venter det.

Religionsmøder finder sted hver eneste dag. F.eks. i skoler og i medierne, også selvom der ikke er en moské i din baghave.

2. Ikke for, men sammen med

Kan du gøre noget af det, du gerne vil, uden at sætte dig selv i værtsrollen?

Del værtsrollen, planlægningsrollen og begejstringen over at finde på sammen med dem med anden tro.

3. Du er evangelisk-luthersk

Vær glad for engagementet, uanset hvor stort det er – antal er ikke en evangelisk måleenhed.

Kontakt:

Ane Kirstine Brandt, generalsekretær, AKBR@km.dk

Sigrid la Cour Sonne, teologisk konsulent, SLAS@km.dk.

Inspiration

Den Internationale Gudstjeneste, Fredericia Provsti

Den internationale gudstjeneste er her, hvor vi mærker og erfarer, at kirken er mere end lokal og national. Den er global. Det er her, vi breder kulturerne ud og skaber plads til forskelligheden. Det er også her, hvor vi understreger, at personen Jesus Kristus er tværkulturel!

Derfor er den internationale gudstjeneste ikke kun for dem, der bor som fremmede på vores egne. Den er for alle, fordi Guds kirke på jorden er international. Gudstjenesten behøver ikke at foregå på et andet sprog, men det er dog ønskværdigt, at andre sprog er repræsenteret f.eks. i salmer, læsninger og bønner. Måske rammer vi ikke alle nationaliteter. Men foregår f.eks. noget på et sprog, vi ikke forstår, bliver vi også mindet om det, som også er en del af kirkens væsen: At være fælles om at være fremmed i verden. 11

I Fredericia Provsti ved Sct. Michaelis Kirke afholder vi to årlige internationale gudstjenester.

Fem gode råd:

1. Brug mange farver! Lande er forskellige og identificerer sig med forskellige farver. Man kan overveje at bruge farvet flag i stedet for landeflag, da man på den måde rammer bredt.
2. Brug taize-sange. Taize er bredt og internationalt kendt, hvorfor der også er flere af disse salmer og sange, der findes på andre sprog, f.eks. sangen Laudate.
3. Inviter til kirkekafe efter gudstjenesten, hvor nogle af menighedens migranter har bagt noget, der er særkende for deres kultur.
4. Inviter migranter til at medvirke i kirkebønnen, hvor de kan få lov til at bede for deres specifikke land. På denne måde får de en oplevelse af, at de er en del af den lokale kirke.
5. Brug korte sætninger fra en af læsningerne, evt. en proklamation, som kan læses på flere forskellige sprog.

- *Thomas Kofoed Nedergaard, migrantpræst Fredericia Provsti*

Den Internationale Gudstjeneste, Kolding Provsti

Formålet med vores internationale engelsksprogede gudstjenester i Kolding International Congregation er at give mulighed for et internationalt gudstjenestefejrende fællesskab i forlængelse af de mange aktiviteter, som vi ellers tilbyder i Kolding Provsti. Vores målgruppe er primært de mennesker, som vi allerede er i kontakt med i vores ugentlige sprogskole, kvinder møder kvinder, brunch, internationalt kor og arrangementer til jul og sommer, weekend- og sommerlejr. Indimellem kommer der også familier, som typisk er her i kortere eller længere tid, fordi far og mor har fået arbejdsvisum eller skal studere. Vi har også en del enlige unge mænd og kvinder, som har fundet frem til vores gudstjeneste via de sociale medier.

12

Vi forestiller os vores internationale gudstjenester som et supplement og en brobygger til de folkekirkelige gudstjenester, der finder sted hver søndag rundt i provstiets kirker. Vi involverer menigheden mest muligt i oplæsning af tekster, bønner, uddeling af nadver og det efterfølgende social samvær.

Vi prøver i vores salmevalg at komme rundt i forskellige traditioner, så vi har noget fra den lutherske, anglikanske og f.eks. latinamerikanske. Vi synger såvel klassisk som rytmisk for på den måde at inddrage så mange traditioner som muligt.

Hvis man gerne vil i gang med internationale gudstjenester, skal man finde en gruppe af gudstjenestegængere blandt folk, som på den ene eller anden måde allerede kommer i kirken til andre aktiviteter. Ud fra denne faste gruppe kan man så byde nye velkommen, som måske er i byen i kortere eller længere tid.

Det er vigtigt at involvere menigheden, så de føler et ansvar for at komme, og så de også på den måde trækker andre med. For os i Kolding Provsti har det været vigtigt, at sproget er engelsk til gudstjenesterne. I særlige tilfælde har vi oversat til andre sprog såsom farsi eller ukrainsk, men ellers har folk selv fundet ud af at oversætte, hvis ikke de forstod engelsk. Ved det efterfølgende sociale samvær efter de internationale gudstjenester er der til gengæld flere, som gerne vil praktisere deres danske sprog.

- *Michael Markussen, migrantpræst Kolding Provsti*

Taize Gudstjeneste, Fredericia Provsti

I Fredericia Provsti ved Hannerup Kirke har man inviteret til Taize gudstjeneste.

Formålet er at skabe et rum, hvor folk med forskellige nationaliteter kan finde ro og mulighed for bøn og eftertanke. Andagterne er formet ud fra Taizé-traditionen, hvor enkelthed er afgørende. Til andagterne bliver der sunget sange med korte tekster på forskellige sprog (dansk, tysk, latin, engelsk), læst bønner, lyttet til musik, bibeloplæsning, tændt levende lys og der er tid til stilhed. Taizé-andagterne henvender sig til alle, uanset alder, køn og nationalitet, som har brug for et religiøst rum, hvor der er plads til refleksion og ro.

Hvad er vigtigt i forhold til gudstjenesten?

At den enkelte oplever, at rummet, stemningen, musikken, og ordene kan bringe indre fred og måske et gudsnærvær. Meget i vores hverdag går stærkt og er fyldt med mange sanseindtryk. I Taizé-andagterne er enkeltheden og langsommeligheden vigtig som modspil til hverdagens travlhed.

Fem gode råd, erfaringer eller opfordringer

1. Vær ikke bange for at gentage enkelte sange og sætninger mange gange.
2. Sørg for at have en god rolig musikledsagelse. Vi har fx brugt harpe og/eller roligt klaverspil.
3. Lav en seddel med en køreplan for det, der sker i andagten. Det gør deltagerne trygge, at de ved, hvad der skal ske, og hvor længe det ca. varer.
4. Sørg for at have sange og tekster klar på flere sprog, alt efter hvem der dukker op.
5. Sørg for at der er en person, hvis telefonnr. er opgivet, så man kan henvende sig med spørgsmål, kommentarer m.m.

- *Karina Dahlmann, tidligere migrantpræst Fredericia Provsti*

De ni læsninger på ni sprog, Sønderborg Provsti

De ni læsninger er en musikgudstjeneste, hvor der læses ni bibeltekster. Til denne gudstjeneste har man mulighed for at invitere mennesker fra menigheden med en anden etnisk baggrund til at tage del i gudstjenesten. Gudstjenesten kan ændre sig hvert år fra at være slavisk, nordisk eller bare en blanding, alt efter hvem du kan komme i kontakt med, som taler forskellige sprog.

Formålet er, at medlemmer af menigheden får lov til at læse på deres eget sprog i kirken, og menigheden hører de forskellige sprog, hvortil man som menighed kan mærke, se og høre sit sogns mangfoldighed og rummelighed.

14

Hvad er vigtigt i planlægningen af gudstjenesten?

- Det er vigtigt, at læserne læser på deres modersmål, og at det ikke er et tillært sprog.
- Det er vigtigt, at organisten er interesseret i at arbejde med på gudstjenesten og fx finde salmer, der ligger op ad sproget, der læses på.

Fem gode råd:

- 1) Kontakt medlemmer af menigheden du ved kommer fra andre lande, og som taler et andet modersmål end dansk, i god tid.
- 2) Lav en generalprøve aftenen før med læserne.
- 3) Inviter til samvær efter gudstjenesten, hvor der er mulighed for at drikke en kop kaffe og tale sammen.
- 4) Bibehold kontakten til medlemmer, der har andre modersmål, gennem året.
- 5) Overvej om du vil have læsere, som ikke er medlem af folkekirken eller har en anden religion til at læse, og hvad det møde kan betyde.
- 6) Skriv fx læsningerne til menigheden på dansk, så man kan følge med og gør opmærksom på, hvilket sprog det læses på i gudstjenesten.

- *Ulla Hermann, tidligere migrantpræst Sønderborg Provsti*

International Aften (IA) i Sct. Michaelis Kirke, Fredericia

Velkommen! Døren er åben, og særligt den første halve time går den på lette hængsler. Vi har lært, at kl. 17 er et relativt begreb i denne forsamling...

15

Vi inviterer bredt, når vi indbyder til International Aften. IA er en mulighed for at møde nye på tværs af tro og kulturer og samtidig et forsøg på at vise kirkens relevans for deltagerne.

Vi begynder med fælles tag-selv-bord. Det er en vigtig del. Over bordet bygger vi bro, vi smager på hinandens kulturer og giver tydeligt plads til forskelligheden. Det er ikke *os* og *dem*. Alle, der kan, medbringer noget til bordet. Lige fra lækre hjemmelavede gryderetter og falafler til købe-småkager.

Aftenen rummer et program for både børn og voksne: kreative indslag, lege, fortællinger eller musik. Vi slutter altid med en bibelfortælling, et Fadervor og en sang.

Ved IA skabes mulighed for samtaler, for at se rigdommen i hinandens kulturer og for at lære nyt. Som dansker lærer man af at lytte til fortællinger. Og IA opleves som et trygt forum, hvor man kan spørge ind til mærkelige danske traditioner og talemåder.

Vi oplever ved IA, at børneopdragelse er forskellig. Så indimellem er det nødvendigt at være meget tydelig i sin kommunikation og forventningsafstemning. Det er rigtig godt at have aktiviteter til børnene eller aktiviteter, der samler børn og voksne. Vi har valgt dansk som fælles sprog. Af og til har vi haft ad hoc oversættelse til engelsk.

Ønsker I at åbne kirken og sognehuset op for alle sognets beboere, så inviter til en international aften.

I Fredericia Provsti ved Sct. Michaelis sogn inviterer vi til international aften 2-3 gange om året.

- *Oline B. Kobbersmed, kirke-og diakonimedarbejder Sct. Michaelis, Fredericia Provsti*

Middag på Tværs, Haderslev Domprovsti

Middag på tværs i Haderslev har som formål at samle nye og gamle danskere i et gæstfrit fællesskab på tværs af kultur, tro, alder og etnisk oprindelse. Det er et kirkeligt mødested, hvor arrangementer slutter med andagt og en salme – men alle er velkomne uanset tro.

Middag på Tværs foregår 1 lørdag hver måned kl. 17-20 (Undtagelse er sommerens længere arrangementer med udflugt og grilltur). Vigtigt er fællesskabet om maden. Aftenen begynder omkring den fælles buffet, som tit er kulinarisk farverig. Frivillige medbringer hjemmefra en ret til 10 personer. Der er god tid til at spise, snakke og hygge omkring bordene. Efter maden er der et programpunkt. Det kan være en fælles aktivitet, såsom kreative værksteder ved jul og påske, eller det kan være et lille foredrag for de voksne, mens der laves børneaktivitet i et andet lokale. Bagefter er der et kaffetraktement, inden aftenen slutter med en andagt. Der er mulighed for at gå hjem inden andagten, men de allerfleste deltager.

Det er meningsfuldt som kirke at være et åbent fællesskab, hvor vi interesserer os for hinandens liv. Nye danskere gør os andre klogere på deres baggrund, og vi kan støtte dem i at finde vej i det danske samfund.

Fem gode råd:

1. Det er vigtigt at være en god stor arbejdsgruppe, som deles om opgaverne. Hos os er vi 10 personer. Det betyder, at det ikke er sårbart, hvis nogen er forhindret en aften. I behøver ikke at være ens, hvad kirkeligt ståsted angår, men I skal være enige om at være nysgerrige og imødekommende over for mennesker fra andre kulturer.
2. Find ud af, hvor I kan invitere mennesker. Måske er det på den lokale sprogskole, eller på en arbejdsplads med mange udlændinge.
3. Find ud af, hvordan I løbende holder kontakt med deltagerne. Hos os fungerer det godt med sms-liste og med facebookside, hvor vi inviterer få dage inden arrangementerne.
4. Giv medansvar, f.eks. så deltagerne bedes lave mad til næste gang. Hos os dækkes udgifterne, når man medbringer bon.
5. Økonomien er baseret på et tilskud fra menighedsrådet, § 18 midler fra kommunen, og egenbetaling i form af 10 kr. pr. deltager.

- *Kirsten Münster, migrantpræst Haderslev Domprovsti*

Godly Play – visuel bibelfortælling for alle aldersgrupper

Godly Play er en kreativ, inkluderende måde at give liv til bibelfortællinger. Gennem træfigurer, sandsæk, ikoner og andre symboler fortælles i et roligt tempo i en fortættet stemning. Konceptet er udviklet for børn men har vist sig at kunne berige både børn og voksne. Godly Play bruges på tværs af kirkesamfund og konfessioner i lande verden over.

I Sct. Michaelis Kirke har vi mange gode erfaringer med at bruge Godly Play, også i det internationale arbejde. Bl.a. til International Aften, hvor ca. 60 personer er samlet om fortælling. Vi har brugt det til små børnegrupper med flygtningebørn (børn mellem 3 og 12 år), teenagere på lejr og til voksne med konvertitbaggrund. Alle steder med rigtig god respons. I udlandet er der erfaring med også at bruge Godly Play i religionsdialogisk sammenhæng.

Godly Play tager tilhørerens ståsted og spiritualitet alvorligt, og efter fortællingen er der en forundringsfase, hvor vi ikke samler på rigtige og forkerte svar, men giver plads til umiddelbar respons – også i form af stilhed.

De smukke, visuelle virkemidler tiltaler mange. Når det danske sprog kan være svært, er det godt at have noget at rette blikket mod.

At bruge Godly Play kræver en lille uddannelse på tre dage. Den udbydes pt. ca. hvert halve år. I Danmark er det DFS, Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler, der står bag uddannelsen. Det er samme uddannelse verden over, uanset konfession og nationalitet. Se mere på godlyplay.dk samt godlyplay.org

- *Oline B. Kobbersmed, kirke-og diakonimedarbejder Sct. Michaelis, Fredericia Provsti*

Ved Jelling Kirke inviteres der en gang om ugen til "Kristendom og kaffe" med den lokale migrantpræst i sognehuset fra kl. 16.00-17.30. Det er målrettet borgere med migrantbaggrund og asylmodtagere.

"Jeg har haft dåbsoplæring løbende i 10 år. Alle er nu døbt, men vil stadig gerne lære mere om kristendommen, hvilket giver rigtig god mening. Vi er derfor fortsat med "kristendom og kaffe", hvor vi taler om kristendommen og drikker kaffe og slutter af med en bøn." – Migrantpræst Birgitte R. Møldrup

Til *Kristendom og kaffe* gennemgår man forskellige materialer. De har eksempelvis gennemgået materialet "Kristusvejen", læst "Menneskesønnen", lært nogle salmer, talt om bibelcitater og meget andet. Ofte tager de aktuelle temaer op til diskussion, fordi temaerne medfører mange spørgsmål, når man kommer fra en anden kultur end den danske. Det kan være emner som: konfirmation, LGBT, politik og kristendom m.m.

Gode råd:

- Det skal være fast én gang om ugen, samme sted og tidspunkt.
 - Anvend Messenger eller WhatsApp i forhold til kommunikation.
 - Undersøg deltagerens behov for tolkning.
 - Inviter en eller to frivillige fra kirken med, der kan tage del i bordets samtale.
- *Birgitte R. Møldrup, migrantpræst Vejle Provsti*

Sprogcafe, Kolding Provsti

Når du er ny i et nyt land, så er sproget en vigtig del af integrationen. Sproget udgør for mange nydanskere en barriere mellem dem og det nye land. Det gør det udfordrende at finde en arbejdsplads, forstå de organisatoriske rammer og finde sociale fællesskaber.

Etableringen af en sprogcafe er derfor en god mulighed for at skabe et mødepunkt mellem danskere og nydanskere. Sprogcafeen kan fungere som et supplerende tilbud til den kommunale sprogskole, hvor der her er fokus på både det faglige og sociale.

Sprogcafeen er til dem, som gerne vil lære dansk eller forbedre deres danske egenskaber. Det er en mulighed for at øve "at tale dansk med andre", få hjælp til CV og jobansøgninger, træne til eksamen eller få hjælp til at forstå dokumenter fra myndighederne.

Underviserne ved sprogcafeerne er frivillige fra kirkens menighed, hvoraf mange typisk tidligere har arbejdet inden for undervisningsfaget. Undervisningen kan bestå af forskellige elementer:

- Sangøvelser
- Grammatikøvelser
- Fælles sproglige øvelser
- Individuel undervisning

I Simon Peters Kirke i Kolding Provsti har man sprogcafé hver tirsdag fra kl. 16-18, som koordineres af den tværkulturelle medarbejder og frivillige. Caféen er både et socialt og fagligt tilbud, derfor er det vigtigt, at man giver tid og rum til både det sociale (kaffe, frugt, kage) og det faglige.

Sprogcaféen starter med kaffe og forfriskninger, en præsentationsrunde hvor alle kommer til orde, to fællesøvelser, derefter individuelle undervisningsgrupper, og dagen slutes af med en fællessang.

- *Camilla Møbjerg, migrantkonsulent Haderslev Stift*
- *Michael Markussen, migrantpræst Kolding Provsti*

Kolding International Voices

Er et internationalt rytmisk kor under ledelse af Jeanette Bonde, som er en del af Kolding Provstis Tværkulturelle arbejde og Kolding International Congregation. Koret henvender sig til voksne engelsktalende i Kolding Provsti, som ønsker at være en del af et internationalt kor, hvor der er optagelsesprøve.

Repertoiret er rytmisk med en del gospel men også musicalsange, rock og klassiske salmer. Koret mødes cirka hver anden torsdag kl. 19-21.30 og medvirker ved to årlige gudstjenester i Simon Peters Kirke, ligesom det giver en sommer- og julekoncert, hvor entréindtægten går til projekt FAROS, som er et flerårigt støtteprojekt i det internationale arbejde i Kolding International Congregation. Koret har eksisteret i 5 år, og der er mellem 45-50 sangere fordelt på alter, tenorer og sopraner.

Hvis man vil starte et internationalt korarbejde op, er det alfa og omega med en god korleder og en tæt forbindelse ind i den lokale menighed, da koret ellers risikerer at blive en fritsvævende satellit uden tilknytning til kirken i øvrigt.

At opstarte et rytmisk kor, som vi har gjort i Kolding Provsti, giver tilknytning til mennesker, og har givet os som kirke en tilknytning til mennesker, som vi for en stor dels vedkommende ikke ellers ser i Folkekirken. Det er berigende og meningsfyldt arbejde, som vi varmt kan anbefale, hvis man kan finde en dirigent og har folk fra kirken, som vil være med til at forankre koret i den lokale menighed.

I sang er der et stort fællesskab på tværs af kultur og religion.

- *Michael Markussen, migrantpræst Kolding Provsti*

Spise- og oplysningsaftner, Vejle Provsti

I Jelling Kirke har vi haft tradition for at invitere migranter, asylmodtagere og andre interesserede fra sognet til "Spise- og oplysningsaftner" i sognehuset.

21

Vi starter med fællesspisning, som enten har været et medbragt hjemmefra tag-selv-fællesbord, eller frivillige har lavet mad i sognehusets køkken til aftenen. Hver gang vi har spist sammen, har vi altid et oplæg på max. 10 minutter, som tager udgangspunkt i "oplysning". Det kan f.eks. være demokrati, høsttraditioner, kvindefrigørelse, højskoler, folkekirken, den nordiske mytologi, børneopdragelse og skolevæsen, efterskoler, konfirmation, grundlovsdag, 4. maj – listen er uendelig. Til oplægget er der altid en PowerPoint, fordi de visuelle virkemidler er vigtige, når man mødes på tværs af modersmål. Billeder kan fortælle meget, hvis man ikke har mulighed for tolkning til aftenen. Disse aftner er med til at fremme integrationen og fortroligheden med folkekirken.

Gode råd:

- Disse aftner fungerer ikke uden en håndfuld frivillige til at hjælpe med det praktiske og til at løfte en samtale om det fortalte på aftenen.
- Inviter til disse aftner på SoMe og gennem kontaktpersoner.
- Disse aftner bygger bro mellem både mennesker og lokale institutioner.

- *Birgitte R. Møldrup, migrantpræst Vejle Provsti*

Sammentænkning af højtider – Jul og Yalda, Vejle Provsti

Jelling Kirke og Asylcenter Jelling inviterer hvert år til fælles fejring af jul og den iranske vintersolhvervsfest, Yalda. Det er en iransk tradition at samles og tilbringe årets længste nat sammen, hvor man er sammen om at vente på, at daggryet besejrer mørket. Til Jul og Yalda mødes vi om æbleskiver, dans om juletræet, et smukt pyntet bord med reference til både jul og Yalda, traditionel iransk mad til højtiden og højtlæsning af iranske digte.

Det gode ved denne aften er den gensidige nysgerrighed overfor de traditioner, vi tager med gennem livet, uanset hvor vi kommer fra. Det er en festlig og meget velbesøgt aften af de lokale jellingborgere, som det også henvender sig til. Det er en glæde, at vi har fået etableret et samarbejde med asylcentret, som har fået øjnene op for folkekirkens integrering af det folkelige (ikke kirkelige) på kirkens grund.

Gode råd:

- Lav PR for arrangementet på kirkens hjemmeside og lokale Facebooksider.
- Giv medansvar, så alle har mulighed for at bidrage.
- Vær nysgerrig på at lære mere om andre kulturer og traditioner.

- *Birgitte R. Møldrup, migrantpræst Vejle Provsti*

NORDEA FONDEN RØDE KORS SAMMEN OM JELLING Tilmelding: marf@redcross.dk

Tro møder Tro, Kolding Provsti

Tro møder tro” er et oplysnings- og toleranceprojekt målrettet uddannelsesinstitutioner. Det er et tilbud til alle overbygningsklasser og gymnasier i Kolding Kommune, som er arrangeret i fællesskab mellem bl.a. Kolding Provstis Tværkulturelle arbejde, repræsentanter fra forskellige trossamfund og SKIK – Folkekirkens Skoletjeneste i Kolding.

Under titlen” Tro møder Tro” kommer en præst og en imam på besøg ved uddannelsesinstitutioner. Under dette besøg fortæller præsten og imamen om deres religion og tro, f.eks. fortæller de om deres religions hellige bøger (biblen og koranen) og om deres egen praksis som troende. De inviterer under oplæggene til en dialog om ligheder og forskelle mellem kristendom og islam, hvor der bl.a. bygges bro mellem diversiteten ud fra en gensidig respekt og forståelse.

Hvorfor dette projekt? I dag lever vi i et multikulturelt og multireligiøst samfund, hvilket betyder, at vi i dag har et samfund med diversitet. Igennem dialog ønsker vi at bygge bro mellem diversiteten i samfundet ud fra en gensidig respekt og forståelse. I samtalen mellem mennesker åbner man op, deler og lærer om hinandens forskelle og ligheder. Her åbner vi op for en dialog om religion og tro, hvor man kan få et indblik ind i en anden religion end ens egen, og måske her udfordre de forestillinger man har om religion og tro hos andre.

Lyt, lær og stil spørgsmål:

- Hvor er vi ens?
- Hvor er vi forskellige?
- Hvor er vi fælles?

Vær et forbillede for elever i uddannelsesinstitutioner:

- Uenigheder eller forskelle betyder ikke, at man ikke kan tale sammen.
- Illustrere gensidig respekt og forståelse.
- Sprog, hvordan omtaler og tiltaler vi hinanden.

Ønsker du at fremme relationen på tværs af religioner? Eller understøtte undervisningen om religion i Danmark? Så er ”Tro møder Tro” et godt projekt, hvor man både fremmer oplysning, forståelse og den gode relation mellem trossamfund og uddannelsesinstitutioner.

- *Camilla Møbjerg, migrantkonsulent Haderslev Stift*
- *Michael Markussen, migrantpræst Kolding Provsti*

Frihed i Tro og Tale, Vejle Provsti

I undervisningsforløbet "Frihed i Tro og Tale" er voksne asylansøgere fra Asylcenter Jelling gennem de sidste 6 år blevet undervist i religions- og ytringsfrihed i et samarbejde mellem asylcenter, imam og folkekirkepræst.

Religionsfrihed er et ukendt begreb for mange og svært at forstå. Det kan opfattes som undergravende: Hvis man er troende, hvordan kan man så gå ind for religionsfrihed? Som om man er ligeglad med sin religion? Derfor er det afgørende, at både imam og præst gør de potentielle nye danskere opmærksom på, at man i Danmark har ret til at:

1. Skifte religion.
2. Forlade sin religion.
3. Beholde sin religion.

Forløbet består af tre trin:

1. En undervisningslektion med PowerPoint i religionsfrihed og ytringsfrihed.
2. En undervisningslektion med PowerPoint i religioners vilkår i DK og traditioner.
3. Forløbet afsluttes med et besøg i en moské og en kirke.

Undervisningsforløbet er hovedsageligt tiltænkt voksne asylansøgere, men kan også tilpasses og bruges til bredere integrationsinitiativer og har for eksempel været brugt på sprogcentre. PowerPoint præsentationerne kan frit benyttes af alle, og de to word-dokumenter er supplerende kommentarer til præsentationerne – de to første trin af forløbet. Se [Frihed i tro og tale | interchurch.dk](http://interchurch.dk)

I forløbet kan du finde inspiration til at løfte en samtale om religions- og ytringsfrihed, som også kan anvendes i forhold til andre uddannelsesinstitutioner, hvor man også i dag har mange religionsmøder. Forløbet er designet og udviklet i et samarbejde mellem to folkekirkepræster og en imam.

- Birgitte R. Møldrup, migrantpræst Vejle Provsti

24

Kend din nabo, Vejle Provsti

Hensigten med projektet "Kend din nabo" er at opbygge og vedligeholde et godt lokalt naboskab på tværs af religion, kultur, etnicitet og social status. *Kend din nabo* handler om at få indblik ind i forskellige kulturer, vise åbenhed over for hinanden og møde hinanden ud fra respekt og samhørighed samt være gode naboer.

Løget ligger som en del af Søndermarken, som er en typisk forstad, der er opdelt i mindre enklaver med boliger, virksomheder, butikker, offentlige institutioner og idrætsanlæg samt et bydelscenter. Boligområdet Løget By blev bygget i 1970'erne. Området er kendetegnet ved sine atypiske, blandede boligformer lige fra lejligheder i klassisk etagebyggeri over meget eftertragtede rækkehuse og atriumhuse. Derudover er den lokale sognekirke og moske naboer.

Bag projektet "Kend din nabo" er der en lokal arbejdsgruppe i Løget bestående af repræsentanter fra kirken, moskéen, AAB Løget, Grønlandsvejens Lokalråd, grundejerforeningerne, de boligsociale medarbejdere i Kvarterhuset og lokale relevante repræsentanter fra området. Formålet med "Kend din nabo" projektet er at samle alle lokale borgere i området på tværs af religion, kultur, etnicitet og social status. Arbejdsgruppen ønsker gennem en række arrangementer at øge kendskabet til hinanden på tværs og derigennem skabe en bedre lokal samhørighed og forståelse for hinanden.

"Vi tror på, at vi faktisk er her for hinanden, og at det gør os klogere på livet at være sammen med andre mennesker" – *Arbejdsgruppen*

Verdensmiddagen "Vi spiser sammen på tværs af etnicitet, kultur og religion"

Hvert år på FN-dagen inviterer arbejdsgruppen bag *Kend din nabo* til "Verdensmiddag". Verdensmiddagen er et stort fælles festmåltid, hvor alle deltagere tager mad med fra deres egen kultur til en stor samlet buffet. Det er en aften bestående af fællesspisning, fællessang, oplæsning af litteratur, fortællinger og oplysende indslag.

Godt råd:

- Ønsker I at kende jeres naboer, så ræk ud og inviter til at lave noget i fællesskab. Ikke for hinanden, men med hinanden.
- *Camilla Møbjerg, Migrantkonsulent Haderslev Stift*
- *Arbejdsgruppen Kend din nabo, Vejle Provsti*

Aktiviteter
for

25

**Kend dine
Naboer**

Verdensmiddag på
FN-dagen

World InterFaith Harmony Week, Kolding Provsti

Den første uge i februar måned kan man tage del i FN's globale World InterFaith Harmony Week (WIFHW), hvor man markerer og fejrer det globale fællesskab på tværs af religioner og kulturer på verdensplan. Ønsker du et initiativ til at indlede dit lokale religions- og kulturmøde, så tag del i denne globale fejring af WIFHW, hvor man afholder aktiviteter der:

- Bygger bro mellem religioner, kulturer og mennesker
- Giver mulighed for fællesskab og samvær på tværs af kulturer og religioner
- Åbner for vidensdeling og samtale på tværs.

WIFHW er et globalt initiativ, der bygger på en tanke om fællesskab på tværs af kulturer og religioner. Verden er mangfoldig, og mennesker er forskellige, men på kryds og tværs af alle disse forskelle er vi fælles om grundlæggende værdier og alle en del af denne verden. Alle er velkommen til at tage del i denne uge.

I Kolding Provsti har man i en årrække taget medvirket i denne uge ved at koordinere og arrangere en række aktiviteter og events inspireret af WIFHW og dets værdier og budskaber, som har været meget velbesøgte. Denne uge mødes man ofte om et fælles tredje: mad, musik, viden eller kunst.

Idéer til aktiviteter i denne uge:

- Tematiseret kunstudstilling i kirken, sognehuset, det lokale bibliotek eller skole.
- Koncert med forskellige musiktraditioner.
- Temaaften med udgangspunkt i emner fra WIFHW.
- Inviterer de lokale uddannelsesinstitutioner til en samtale om trosmøder i samarbejde med andre trossamfund.
- Inviterer lokalsamfundet og andre trossamfund til en fællesspisning, hvor alle bidrager med en ret til aftenen.
-

I kan vælge at indsende rapporter vedr. jeres aktiviteter til WIFHWs officielle side, hvormed I kan være med til at skabe mere bevidsthed om dette arbejde og inspirere andre globalt. Hvert år uddeler "The Royal Aal-Bayt Institute" tre priser til forskellige bidragsydere.

- *Camilla Møbjerg, migrantkonsulent Haderslev Stift*

Sommerlejr, Kidz Camp

Inviter børn eller en familie fra din menighed med på en sommerlejr, hvor de har mulighed for at opleve lidt af Danmark. Sommerlejre er gode mødesteder for danskere og nydanskere, hvor man i trygge og gode rammer kan få nye meningsfulde minder og oplevelser sammen.

Stiftsudvalget for Migrantsamarbejde og Religionsmøde inviterer i fællesskab med KFUM og KFUK til sommerlejren "Kidz Camp" i juli måned, som er for børn i aldersgruppen 8-12 år.

Børn med migrantbaggrund i stiftet kan søge om at få deres deltagelse ved lejren sponsoreret af udvalget. Forhør dig hos din lokale migrantpræst.

KFUM og KFUK er en børne- og ungdomsbevægelse, som hører hjemme under folkekirken. Formålet er gennem aktiviteter at skabe et positivt fællesskab med kristne værdier som bærende element. Kidz Camp er et samarbejde, der arbejder for god integration i børnehøjde, hvor vi har øje for kultur- og religionsmødet. Lejrens ledere er frivillige, som ønsker, at deltagerne må opleve et godt fællesskab, hvor alle føler sig godt tilpas.

Programmet består bla. af:

Bålhygge, badning i havet, lege, hoppeborg, boldspil, is, slik, forskellige løb, sang, forkyndelse, fællesspisning, frisk luft, tid til snak, udfordringer, hygge og meget andet.

"Det bedste ved lejren har været at har fået nye venner, som vi bl.a. har været nede på stranden med. Det er fedt at få lov at prøve nye ting"
- dreng 9 år

- Camilla Møbjerg, migrantkonsulent Haderslev Stift

Migrant- og religionsmødet på dagsorden

Hvordan sætter vi migrant- og religionsmødet på dagsorden hos os?

Udforsk jeres sogn:

I december 2022 lancerede Landsforeningen af Menighedsråd et nyt redskab, der giver jer et overblik over, hvor mange migranter der er bosiddende i landets enkelte sogne, og hvor de kommer fra. Find denne på Landsforeningen af Menighedsråd hjemmeside:

www.menighedsraad.dk

Find statistikken for jeres sogn og vend denne til et menighedsrådmøde:

1. Hvor mange migranter er der i jeres sogn?
2. Hvor kommer de fra?
3. Er der nogle statistiske kendetegn ved jeres provsti eller stift i forhold til migrantområdet?
4. Er der i statistikken nogle overraskelser?
5. Er det jeres indtryk, at de pågældende migranter er tilknyttet folkekirken eller en anden kirke i lokalområdet?
6. Giver tallene anledning til at overveje jeres kirkelige tilbud?

29

I tillæg til dette kan I undersøge:

- Er der andre trossamfund i vores område?
- Er der nogle kulturelle foreninger i vores område?
- Har vi kontakt til disse?

Det lokale perspektiv:

- Inviter en lokal migrant til at fortælle om deres vej til Danmark og jeres by
- Besøg jeres lokale hjemmeside, sognehus, kirke og aktiviteter med "internationale briller"
 - o Hvor tilgængelige er I, hvis man ikke kan forstå dansk endnu?
- Er kirkens ansatte "klædt på" til at møde mennesker med en anden kultur end dansk?
 - o F.eks. hvad kan være gode redskaber i mødet med andre begravelseskirke?

I denne proces kan I række ud til:

De lokale og nationale netværk

Jeres lokale migrantpræst

*Jeres lokale Internationale
Provstiudvalg*

Stiftskonsulenten

En stemme fra menighedsrådet

I Sct. Nicolai Sogn i Vejle opfatter vi os som kirke for alle, der bor i vores sogn, uanset om de er medlemmer af Folkekirken eller ej. Vi er derfor også dybt engageret i og initiativtager til "Kend din Nabo", der blev skabt i 2017.

Kend din Nabo er en arbejdsgruppe i Løget bestående af repræsentanter for kirken, moskéen, boligforeningen, lokalrådet, grundejerforeninger, samt andre relevante repræsentanter fra de bymæssige beboelser omkring Grønlandsvej i Vejles sydligste del.

Det er gruppens formål at forsøge at samle alle beboere i området på tværs af religion, kultur, etnicitet og social status. Gennem øget kendskab til hinanden skaber vi en bedre forståelse og en større samhørighed beboerne i Løget imellem. Vi tror på, at vi faktisk er her for hinanden, og at det gør os klogere på livet at være sammen med andre mennesker. Vi ser vores initiativer som understøttende dele af Vejle Kommunes hensigt med at skabe social resiliens i Løget-området.

Formålet søges realiseret i form af arrangementer som fx åbent-hus-arrangementer, debatmøder, fællesspisning og musikarrangementer. To årlige arrangementer går igen: Spis-sammen på skift i Løget Kirke og i Vejle Moské, som en del af "Danmark spiser sammen" i uge 17 & Verdensmiddag i forsamlingshuset, Kvartershuset, på FN-dagen den 24. oktober.

- Christian Møller, menighedsrådsformand Sct. Nicolai Sogn

Hvorfor er det relevant at være bevidst om andre begravelsesskikke?

De danske begravelsesskikke har igennem tiderne forandret sig meget, og vi kender i dag alt fra store familiegrave til små urnegrave, fra gravsteder der kræver en del pleje til naturgravsteder, og fra individuelle grave markeret med en plade i græsset til fællesgrav med fælles sten. Mange af vores efterhånden ret varierede skikke og traditioner er kommet til os inspireret fra verden omkring os.

Men verden omkring os er ikke kun steder, vi besøger. Den er også midt iblandt os i form af vores migranter. Nogle vælger at blive begravet i deres hjemland. Men der har også altid været nogen, der vælger at blive begravet her, og gerne efter de skikke, som de er bekendte med. Det tydeligste sted at se det er på de særlige gravpladser. Kigger man fx på et kort over Vestre kirkegård i København, kan man finde områder, der er markeret som: tyske grave, muslimske grave, serbisk-ortodokse grave, katolske grave, grønlandske grave, færøske grave, engelske grave og jødiske/mosaiske grave. På de lidt større kirkegårde rundt i landet kan den slags afsnit også opstå. Men selv om 15 % af os er migranter, så er antallet af migranter i nogle sogne så lille, at de kommer til at ligge en og en. Og det gør dem nærmest mere synlige, fordi deres anderledeshed bliver så tydelig.

Det betyder, at selv i små sogne med små kirkegårde og få migranter, kan migranternes grave komme til at fylde meget. Om ikke i omfang, så i samtalerne. Det kan derfor være en god idé, at menighedsrådet, kirkegårdsudvalget og graveren/kirkegårdslederen tager en god snak om disse grave, allerede inden de dukker op, så der er en fælles holdning til, hvordan vi modtager dem på bedst mulige måde. Fx ved at finde en måde, hvor vi kan holde fast ved vores høje faglige- og serviceniveauer og samtidigt give plads til deres traditioner.

- *Berit Weigand Berg, Folkekirkens Migrantsamarbejde*

Et eksempel på en anderledes begravelseskik

Uanset om de er religiøse eller ej, så vil de, der kommer fra en ortodoks kulturtradition, ofte vælge store kistegravsteder og gerne tæt på kirken. De anlægger ikke små haver, som mange danskere gør det. De udsmykker i stedet for, som vi kender det fra altaner og terrasser. Både med noget, der er på graven hele året så som krukke med blomster, lys, kors osv. Men også op til påske – vel at mærke den ortodokse påske, der ikke ligger på samme tid som vores - hvor der kan dukke påskeæg og mad op på gravene. Det sidste er som et symbol på det fællesskab, de stadigvæk har med hinanden, også selv om den ene er død.

Gode råd i mødet med andre begravelseskikke

- 1) Begravelseskikke og gravskikke betyder meget for mennesker, uanset hvor de stammer fra. Har de anderledes ønsker, udspringer de fra noget, der er vigtigt for dem. Det kan være værd at minde sig selv om, når man møder ønsker, der virker fremmede.
- 2) Hellere være godt forberedt end at gå fejl af hinanden. Stil derfor gerne mange spørgsmål. Hvornår ankommer I? Hvor længe tror I begravelsen ca. tager? Hvor mange vil gerne kaste jord på? Giver det mening for jer, hvis vi ringer med klokkerne osv. osv.
- 3) Fortæl grundigt om kirkegårdens traditioner. Der er intet af det, som vi betragter som almen viden, som de ved på forhånd. Hvornår og hvorfor lægges der gran? Hvornår fjernes visne buketter? Hvor må der stå lanterner? Hvornår fjernes gravstedsgaver så som bamser, øldåser og julepynt? Vil der være levende lys på kirkegården til Allehelgen og hvad med til jul?

- *Berit Weigand Berg, Folkekirkens
Migrantsamarbejde*

Udlån af kirken til migrantmenighed, Vejle Provsti

Hver søndag eftermiddag låner en afrikansk migrantmenighed Nørremarkskirken i Vejle Provsti til afholdelse af gudstjeneste.

"Folkekirken er det største og rigeste kirkesamfund i Danmark, og vi har en forpligtelse overfor kristne som kommer fra andre lande. Det er vores drivkraft for at låne kirken til migrantmenigheden" – Tove Bjørn Jensen, Sognepræst

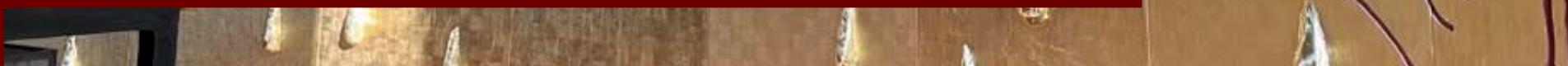
Erfaringer fra Nørremarkskirken

Lokalt hos dem foregår den primære kontakt mellem migrantmenigheden og kirken mellem sognepræst og kirketjener. De to menigheder engageres formelt ikke i hinanden, men alle er velkomne hos hinanden. Nørremarkskirken inviterer migrantmenigheden med til lokale arrangementer og til f.eks. at tage del i deres "Afrikagudstjeneste" med fokus på deres venskabsmenighed i Tanzania.

Gode råd

1. I forhold til lån eller leje af kirke og kirkens lokale, så start med at lav en formaliseret aftale.
2. Afsæt indledningsvis tid hos jeres kirketjener til at lave en forventningsafstemning i forhold til linjerne for rengøring og brug af lokalerne, samt investere tiden i at vise/undervise udvalgte repræsentanter fra migrantmenigheden.
3. Udpeg en kontaktperson for relationen og samarbejdet både hos jer selv og hos migrantmenigheden.

- Tove Bjørn Jensen, sognepræst Nørremarkskirken, Vejle Provsti
- Camilla Møbjerg, migrantkonsulent Haderslev Stift

Lovgrundlaget

Kristne trossamfunds adgang til brug af kirkerne § 13

Med biskoppens tilladelse kan menighedsrådet stille kirken til rådighed for medlemmer af kristne trossamfund uden for folkekirken til gudstjeneste og tillige til begravelse, såfremt begravelseskapel ikke findes.

Stk. 2 Med biskoppens tilladelse kan menighedsrådet stille kirken til rådighed for medlemmer af kristne trossamfund til ægtevielse samt kirkelig velsignelse af borgerligt indgået ægteskab ved en præst fra det pågældende trossamfund.”

Biskopperne har besluttet at give stående tilladelse, hvis menighedsrådet vil stille kirken til rådighed for menigheder, såfremt deres kirkesamfund er medlem af "Danske Kirkes Råd" (www.danskekirkesraad.dk).

Drejer det sig om andre kirkesamfund, bedes menighedsrådet søge om tilladelse.

Tak

En stor tak til alle som har bidraget til ide/inspirationskataloget.

Haderslev Stifts Migrantsamarbejde og Religionsmøde

Camilla Møbjerg

Migrantkonsulent Haderslev Stift

cahe@km.dk / tlf. 21 47 03 04

RIBELANDEVEJ 35-37 • 6100 HADERSLEV
KMHAD@KM.DK • HADERSLEVSTIFT.DK
WWW.FACEBOOK.COM/migrantsamarbejdeogreligionsmoede